

תלמודו בידו

דף ג עמוד ב

א מה הביאור של "יכול ילקה על התוספת, ונסיב לה תלמודא לפטורא" ?

ב מן התורה, ממתי אסור לחרוש בשדה בערב שביעית ומניין ?

ג מדרבנן, עד מתי חורשים בערב שביעית בשדה לבן ובשדה אילן ?

ד מהי ההלכה למשה מסיני של עשר נטיעות ?

א ר' אלעזר: יכול ילקה על חרישה בשביעית, משום שנלמד בכלל פרט וכלל. ונסיב לפטורא, כיון שאם לוקה מדוע פירטה התורה זמירה ובצירה. ר' יוחנן: יכול העושה מלאכה בתוספת שביעית ילקה, ונלמד מ"בחריש וקציר תשבות". ונסיב לפטורא, בגזירה שוה "שבת שבת" מאיסור מלאכה בשבת, אבל הימים שלפניה ולאחריה מותרים במלאכה.

ב ר' עקיבא: שלשים יום לפני ראש השנה, שנאמר "בחריש ובקציר תשבות". ואין הפסוק מתייחס לשביעית עצמה, שהרי כבר נאמר "שדך לא תזרע". ר' ישמעאל: הלכה למשה מסיני שאסור לחרוש שלשים יום לפני ראש השנה. אך תוספת שביעית נוהגת רק בזמן שהמקדש קיים, דומה לניסוך המים.

ג שדה לבן: לחכמים, עד שתכלה הליחה של גשמי השנה הששית. שעד אז מועילה החרישה לפירות הששית. אך לאחר מכן נראה כחורש לצורך שביעית. לר' שמעון: עד פסח. שלא נתנה תורה שיעור נפרד לכל אדם.

שדה אילן: לבית שמאי, קרוב לחג השבועות, כל זמן שהחרישה יפה לפירות הששית. לבית הלל, עד חג השבועות. אבל לאחר מכן הוא כמתקן פירות שביעית.

ד עשר נטיעות צעירות המפוזרות בתוך בית סאה [חמשים על חמשים אמה], מותר לחרוש את כל השדה עד ראש השנה, משום הפסד מרובה.